

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE EĞİTİMİ VE YAŞAMINA İLİŞKİN PROBLEMLERİ: BİR DURUM ÇALIŞMASI

Fadime Arıcı¹

Özgür Ekin²

Akın Efendioğlu³

Geliş Tarihi/Recieved: 09.09.2019 Kabul Tarihi/Accepted: 22.11.2019

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'nin güneyinde yer alan büyük ölçekli bir üniversitede öğrenim gören öğrencilerin üniversite yaşamına yönelik eğitsel ve sosyal problemleri ile bu problemlerle ilgili temel durumları belirlemektir. Araştırmada nitel durum çalışması deseni kullanılmıştır. Veriler üniversitenin dört farklı fakültesinde öğrenim gören 49 öğrenciyle gönüllülük esası temelinde üniversite dışında gerçekleştirilen görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Verilerin toplanmasında açık uçlu sorulardan oluşan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Veriler MaxQda programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin yaşadıkları temel eğitsel ve sosyal problemler üniversitenin araç-gereç donanımı, derslerin mesleğe hazırlama durumu, öğretimsel problemler ve üniversite yaşamına yönelik problemler temaları altında ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri; eğitsel problemler; üniversite yaşamı problemleri

EDUCATIONAL AND UNIVERSITY LIFE PROBLEMS OF UNIVERSITY STUDENTS: A CASE STUDY

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the educational-social problems of students in a large-scale university located in the south of Turkey. A qualitative case study design was used in the study. The data were collected out of the university through interviews with 49 students from four different faculties. In the interview process, students' volunteering were taken into consideration. The data were collected using a semi-structured interview form consisting of four open-ended questions and the interviews were recorded through a voice recorder. The data were analyzed through the MaxQda software. As a result of the research, the basic educational and social problems experienced by the students emerged under the theme of equipment of the university, preparation of the courses related to profession, instructional problems and problems related to university life.

Keywords: University students; educational problems; problems related to university life

¹Sınıf Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, Cumhuriyet İlkokulu, Seyhan, Adana, nehirfadime@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6013-2908

²Sınıf Öğretmeni, Osmaniye Mahallesi, 81001 sokak, No.34, Toroslar, Mersin, ekinozgur.01@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8050-6025

³Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sarıçam, Adana, eakin@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6756-7405

(Not: Bu çalışma doktora dersi kapsamında öğrencilerle birlikte yürütülen bir araştırmadan üretilmiştir.)

1. GİRİŞ

Gençlik, bütün toplumlar için önemli bir değerdir. Ülkelerin sayı olarak da önemli bir kısmını oluşturan gençlik, çocukluk ve yetişkinlik çağları arasında olan bir geçiş dönemi olarak değerlendirilmektedir. Gençler, ülkelerinin sosyal değişim, ekonomik gelişme ve teknolojik yeniliklerin önde gelen aktörleridir (Yıldırım, 2011). Bir ülkedeki sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik hareketlilik, o ülkenin genç nüfusundan bağımsız düşünülemez. Ülkelerin önemli bir nüfusunu oluşturan genç kesimini en fazla barındıran kurumlardan biri üniversitelerdir.

Üniversite öğrencisi, içinde bulunduğu gelişim dönemi itibarıyla bir geçiş dönemindedir. Üniversiteye geçerken birey uyum sağlaması gereken yeni bir çevre ile karşılaşır. Gelişimsel açıdan çocukluktan çıkıp yetişkinliğe adım atar ve böylece kendisinden beklenenler de bu yönde değişir. Üniversite sınavını kazanıp bir yükseköğretim kurumuna yerleşen bireyler çoğunlukla ailelerinden ayrılarak farklı yerlere ve farklı ortamlara gitmek zorunda kalırlar. Böylelikle üniversiteye başlamak, hem gençler, hem aileler hem de eğitim kurumları için önemli bir dönüm noktası olabilmektedir (Mercan ve Yıldız, 2011). Üniversite sadece eğitsel açıdan değil, toplumun bilimsel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve kültürel gelişmesinde de önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda üniversiteler, öğrencilerinin resmî eğitimleri dışında kalan zamanlarını da iyi bir şekilde değerlendirmeleri için yönlendirici bir rol üstlenebilmektedirler (Özşaker, 2012).

Üniversite öğrencileri, erişkin döneme geçme aşamasında olan bireylerdir. Bu öğrencilerin üniversite eğitiminin başlaması ile birlikte alıştıkları aile ortamından ayrılmaları ve dış etkilere daha açık hale gelmeleri nedeniyle akademik, psikolojik, sosyal, kültürel, ekonomik, sağlık, iletişim, meslek edinme ve boş zamanı değerlendirme ile ilgili birçok sorunlar meydana gelmektedir (Kacur ve Atak, 2011). Öğrenci, akademik, sosyal, kültürel vb. farklı açılardan üniversite ortamına uyum sağlayabilirse ya da üniversite öğrenciye kolay uyum sağlayabileceği bir ortam sunabilirse, öğrenci hem üniversite yaşamına daha kolay uyum sağlayacak hem de akademik olarak başarılı olma ihtimali artacaktır (Bülbül ve Acar Güvendir, 2014). Öğrencilerin üniversiteye ilişkin yüksek beklentilerine karşılık, karşılaştıkları duruma ilişkin algılarının düzeyi düştükçe bu durum onların güdüsüzleşmelerine ve başarı düzeylerinin düşmesine yol açabilmektedir (Şahin, Zoraloğlu & Fırat, 2011). Bu nedenle üniversitenin öğrencilerin her yönden beklentilerini karşılaması son derece önemlidir.

Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde öğrencilerin eğitim doyumları arttıkça yaşam doyumlarının da arttığı (Gündoğar, Gül, Uskun, Demirci ve Keçeci, 2007), üniversite yaşamı memnuniyetleri arttıkça üniversitede yapılan faaliyetlere katılımları ve benlik saygılarının da arttığı (Çinar, 2018) görülmektedir. Üniversiteye devam etmekten memnun olan öğrencilerin akademik ve sosyal uyum düzeylerinin ve yine örgütsel ve amaçsal bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu ve üniversite öğrenimine devam etmekten memnun olmayan öğrencilerin de yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin düşük olduğu ortaya konmuştur. (Bülbül ve Acar Güvendir, 2014). Ayrıca Üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin yaşadıkları sorunların uzun dönem etkileri üniversiteye uyum sürecini olumsuz etkilediği gibi okulu bırakmaya bile neden olabilmektedir (Mercan ve Yıldız, 2011).

Öğrencilerin üniversitede olumlu duygular ve düşüncelerle geçirdikleri zamanın gelecekteki iş ve eğitim yaşamına bakışları ile birbirlerini olumlu yönde etkiledikleri görülmektedir (Çinar, 2018). Dolayısıyla öğrencilerin üniversitedeki eğitsel, sosyal, kültürel alanlardaki memnuniyetlerinin artırılması ve buna yönelik çalışmaların yapılması öğrencilerin üniversite eğitimine dair memnuniyetleri yönünden de önemli görülmektedir. Üniversite gençliğinin üniversitedeki eğitsel ve sosyal beklentilerinin karşılanabilmesi için de üniversite öğrencilerinin karşılaştığı sorunlar, üzerinde durulması gereken önemli bir konudur (Özgüven, 1992; Özkan ve Yılmaz, 2010).

Bu bağlamda, bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin öğretim açısından ve üniversite yaşamı açısından yaşadıkları problemlerin ve buna ilişkin durumların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Üniversite öğrencilerinin öğretim açısından ve üniversite yaşamı açısından yaşadıkları problemleri ortaya çıkarmayı hedefleyen bu araştırma bir durum çalışmasıdır. McMillan (2000) durum çalışmalarını, bir ya da daha fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği yöntem olarak tanımlamaktadır (Akt: Büyüköztürk vd., 2014). Araştırmada nitel veri toplama tekniklerinden yüz yüze görüşme kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, bir üniversitenin tıp, eğitim, hemşirelik ve mühendislik fakültelerinde farklı sınıflarda okuyan toplam 49 (n=49) öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde mümkün olan en fazla çeşitliliğin (maksimum çeşitlilik) oluşturulması temel alınmıştır. Katılımcıların 27'si kadın, 22'si ise erkektir. Araştırma grubunu oluşturan katılımcılar (n=21) eğitim fakültesi, (n=10) tıp fakültesi, (n=10) hemşirelik meslek yüksekokulu ve (n=8) mühendislik fakültesi öğrencisidir. Son olarak katılımcıların 15'i dördüncü sınıf, 10'u birinci sınıf, 9'u üçüncü sınıf, 8'i beşinci sınıf, 7 katılımcı da ikinci sınıf öğrencisidir.

2.2. Veri Toplama Aracı – Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Araştırmada veri toplama aracı olarak dört adet açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular aşağıda verilmiştir.

- (a) Üniversitede sağlanan öğretim olanaklarını araç-gereç (teknoloji, donanım, laboratuvar, atölye, sınıf, kütüphane, internet, araştırma olanakları vb.) açısından dikkate aldığınızda neler söylersiniz? Düşünceleriniz nelerdir?
- (b) Üniversitede gördüğünüz derslerin sizi ileride icra edeceğiniz mesleğe tam olarak hazırladığını düşünüyor musunuz? Nedenleriyle birlikte açıklayınız?
- (c) Üniversitede, öğretimle ilgili yaşadığınız problemler nelerdir?
- (d) Üniversite yaşamı bağlamında yaşadığınız problemler (sosyal, sportif, aktiviteler, kulüpler, kafeterya vb.) nelerdir?

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda dört sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sorularının geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Bu bağlamda, bir alan uzmanından (Dr.) görüş alınmış ve sorulara son şekli verilmiştir. Veriler, Türkiye'nin güneyinde yer alan büyük bir devlet üniversitesindeki öğrencilerle gönüllülük esasına dayalı olarak ve üniversite dışında yapılan görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin üniversite dışında yapılmasının sebebi, öğrencilerin üniversite içinde kendilerini baskı içinde görebilmeleri ve buna bağlı olarak samimi düşüncelerini söylemekten kaçınabilmeleri olasılığıdır. Böylece araştırmada toplanan verilerin geçerliği desteklenmiştir. Ayrıca, geçerliği artırmak amacıyla analiz sürecinde doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Veriler MAXQDA programı ile analiz edilmiştir. İçerik analizinin ilk aşamasında, birkaç görüşme üzerinden iki bağımsız kodlayıcının elde ettiği kodlar incelenmiş ve bu kodlar arasındaki uyum yüzdesi Miles ve Huberman'ın önerdiği formül üzerinden hesaplanmıştır. Uyum yüzdesinin yaklaşık 0,81 olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç yapılan analizin güvenilir olduğunu göstermektedir.

3. BULGULAR

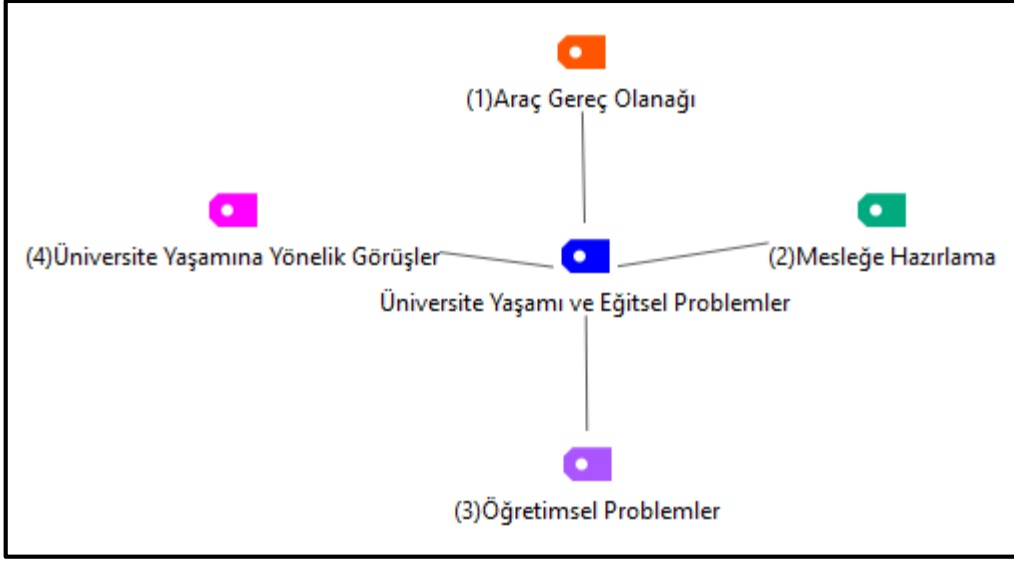
Araştırmada ilk olarak öğrencilere üniversitedeki öğretim sürecine dair memnuniyetleri sorulmuş ve bunu beş puan üzerinden değerlendirmeleri istenmiştir. Öğrencilerin memnuniyet düzeyleri bir (çok az) ile beş (çok fazla) puan arasında değişmektedir. Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Üniversitedeki öğretim sürecine ilişkin memnuniyet düzeyleri

Memnuniyet Düzeyi	N	%
1	-	-
2	8	16,3
3	29	59,1
4	12	24,4
5	-	-
Toplam	49	100

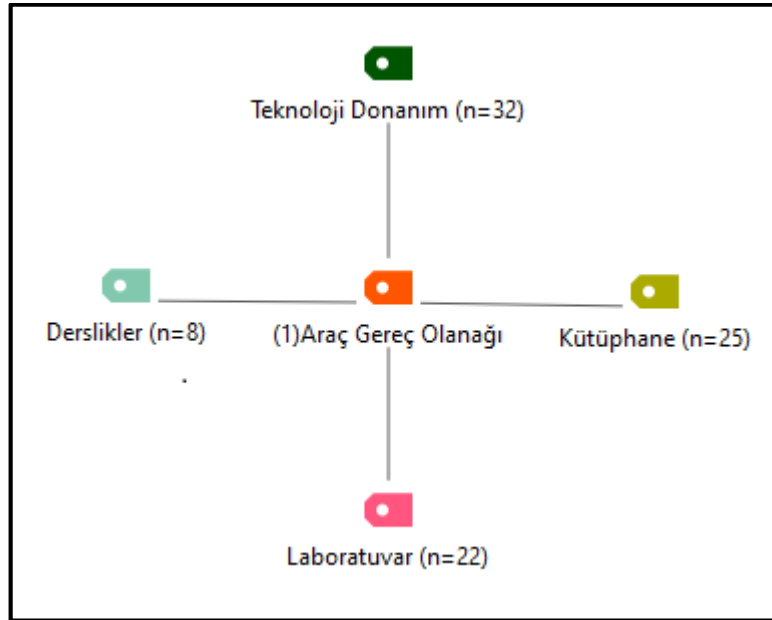
Tablo 1 incelendiğinde öğrencilerin en fazla verdikleri cevabın beş üzerinden üç (n=29) olduğu, devamında en fazla verilen cevabın dört (n=12), daha sonra iki (n=8) olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sürecinde üniversite öğrencileri ile yapılan görüşmelerin analizinden elde edilen bulgulara ilişkin genel yapı Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Görüşme Soruları

Şekil 1'e göre ilk üç soru öğrencilerin eğitsel problemleri ile ilgili görüşlerini, dördüncü soru ise üniversite yaşamı bağlamında öğrencilerin yaşadığı problemlere ilişkin görüşleri ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Öncelikle, öğrencilerin yaşadıkları eğitsel problemlere ilişkin görüşlerin analizi sırayla verilecektir. Bu bağlamda yapılan görüşmenin ilk sorusu olan araç gereç olanağına yönelik görüşlerinin analizi Şekil 2'de sunulmuştur.

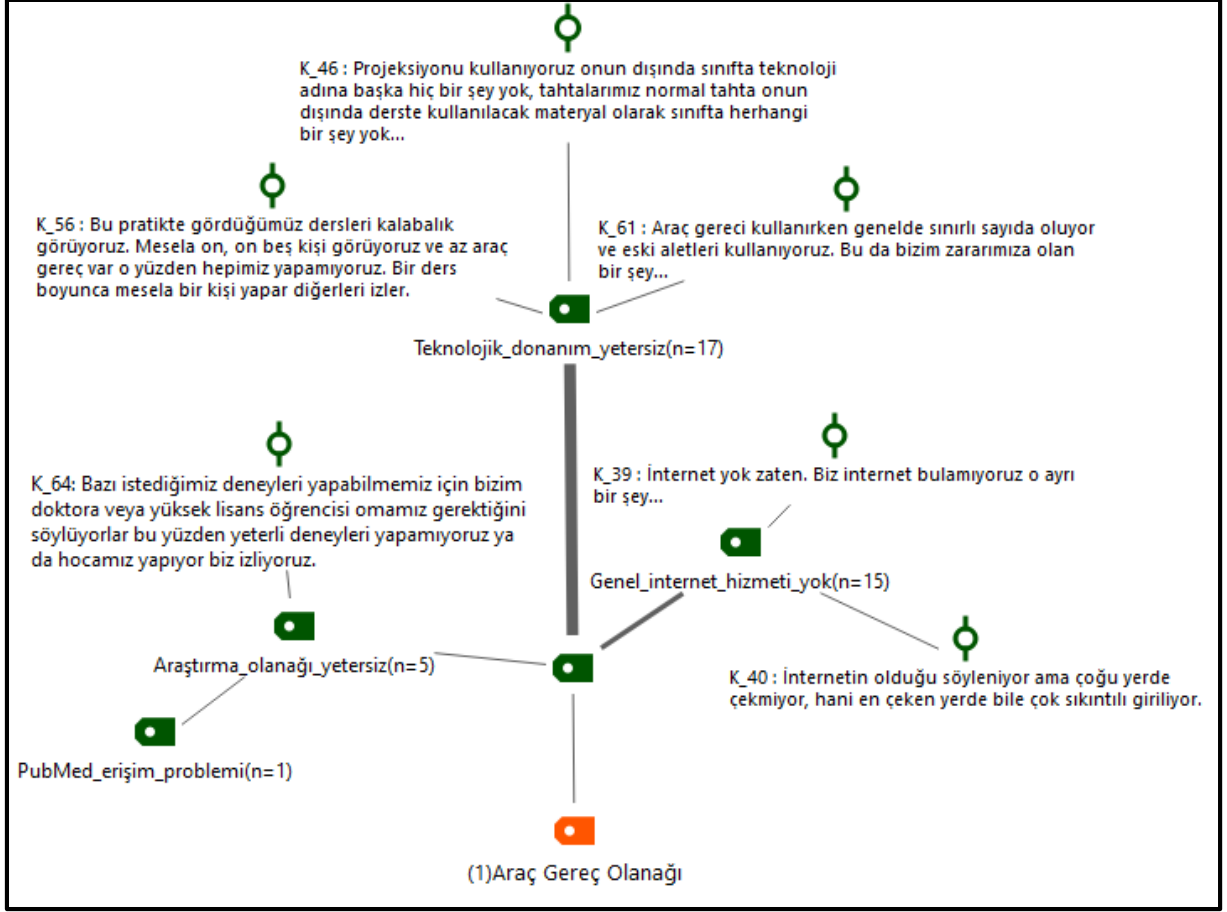

Şekil 2. Araç gereç olanağına ilişkin görüşleri.

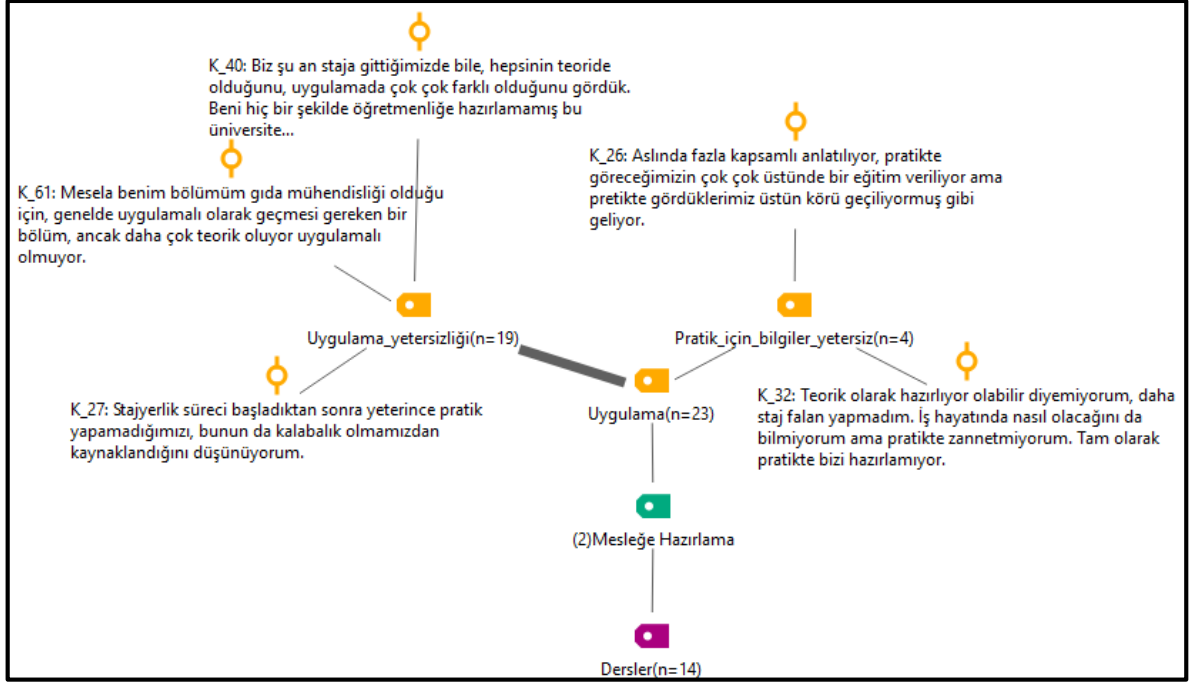
Şekil 2'de öğrencilerin üniversitenin sahip olduğu araç gereç olanaklarına ilişkin soru bağlamındaki görüş ve düşüncelerinin analizi verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası (n=32/49) teknoloji ve donanım yönünden eksiklik olduğunu, yine

yarısından fazlası (n=25/49) kütüphane ile ilgili problem yaşadığını, yarısına yakını ise (n=22/49) laboratuvarlarla ilgili problem olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, sekiz (n=8/49) öğrenci ise dersliklerle ilgili problem olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Araç gereç olanağına ilişkin en fazla problem olarak görülen teknoloji ve donanıma ilişkin görüşlere ait yapı Şekil 3'te açıklanmıştır.

Şekil 3'e göre araç gereç olanağı bağlamında en fazla belirtilen konunun teknolojik donanım olduğu görülmektedir (n=32/49). Öğrenciler teknolojik donanım temasına bağlı olarak en fazla (n=17/49) teknolojik donanımın yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmenin ikinci sorusuna yönelik görüşlerin analiz ve bulguları Şekil 4'de sunulmuştur.

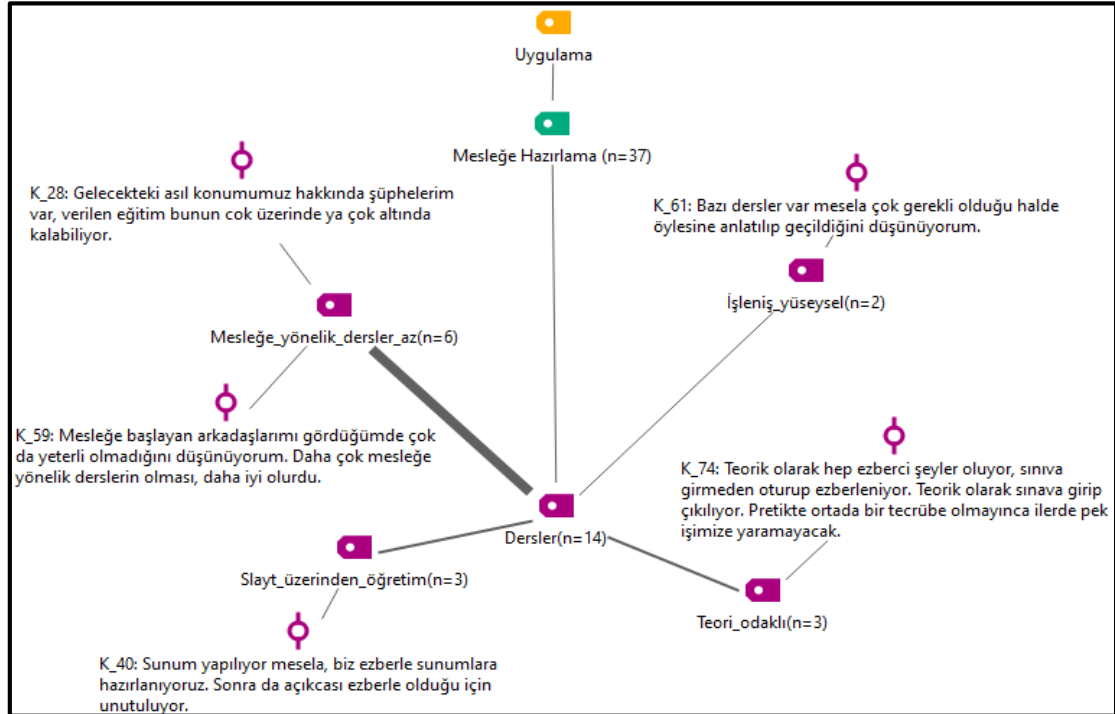

Şekil 3. Araç gereç olanaklarına ilişkin öğrenci görüşleri.

Şekil 4. Mesleğe hazırlama hakkında öğrenci görüşleri

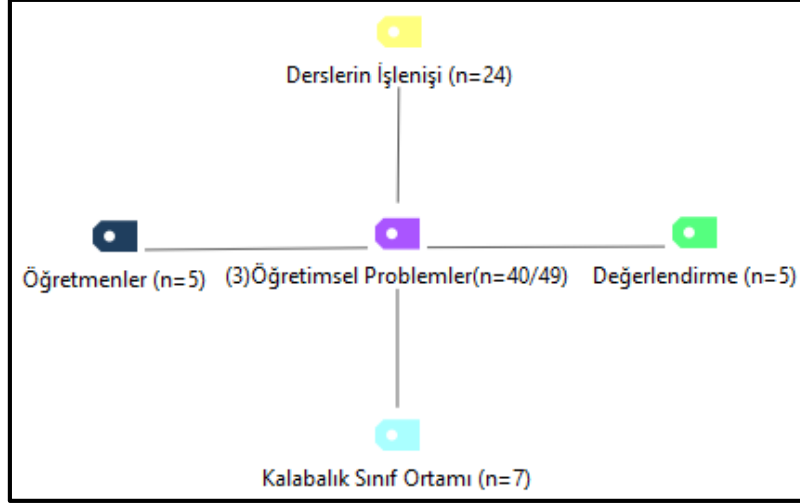
Şekil 4 incelendiğinde mesleğe hazırlama teması altında uygulama ve dersler adı altında iki farklı kod oluşmuştur. Öğrencilerin yarısından fazlası (n=23/49) okuduğu bölümle ilgili uygulama açısından problem yaşadığını belirtmiştir. Uygulama açısından problem yaşayan öğrencilerin tamamına yakını (n=19/23) uygulama yetersizliği olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Mesleğe hazırlama temasında derslerle ilgili öğrencilerin görüşlerini yansıtan problemlere yönelik bulgular Şekil 5'te sunulmuştur.

Şekil 5. Mesleğe hazırlama hakkındaki öğrenci görüşleri

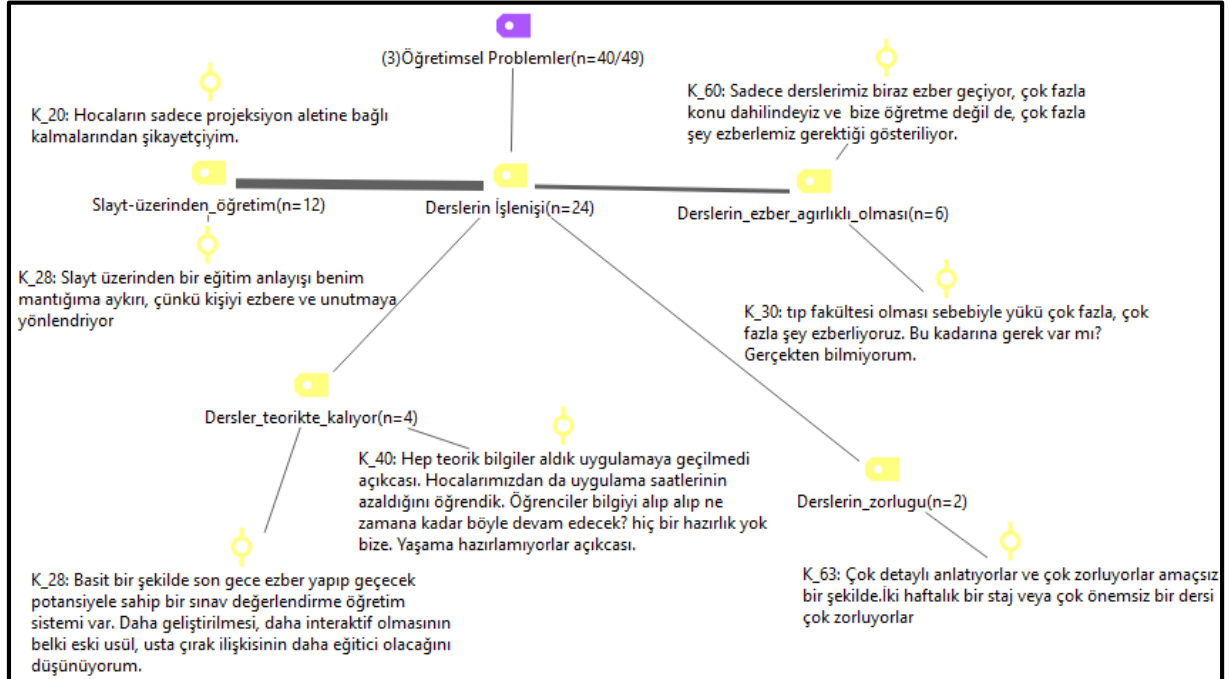
Şekil 5 incelendiğinde mesleğe hazırlama noktasında en fazla (n=14/49) derslerin ileride icra edilecek mesleğe tam olarak hazırlamadığı belirtilmiştir. Bu durumun sebebi olarak da en fazla (n=6/14) icra edecekleri mesleğe yönelik ders sayısının yetersiz olduğu belirtilmiştir.

Şekil 6’da öğrencilerin üniversitede öğretimle ilgili yaşadıkları problemlere yönelik görüş ve düşüncelerinin analizine ilişkin genel yapı verilmiştir.

Şekil 6. Öğretimsel problemlere ilişkin öğrenci görüşleri.

Şekil 6 incelendiğinde öğretimsel problemler teması altında en fazla belirtilen görüşün (n=24/49) derslerin işlenişi ile ilgili olduğu görülmektedir. Şekil 7’de derslerin işlenişi temasının alt kodları açıklanmıştır.

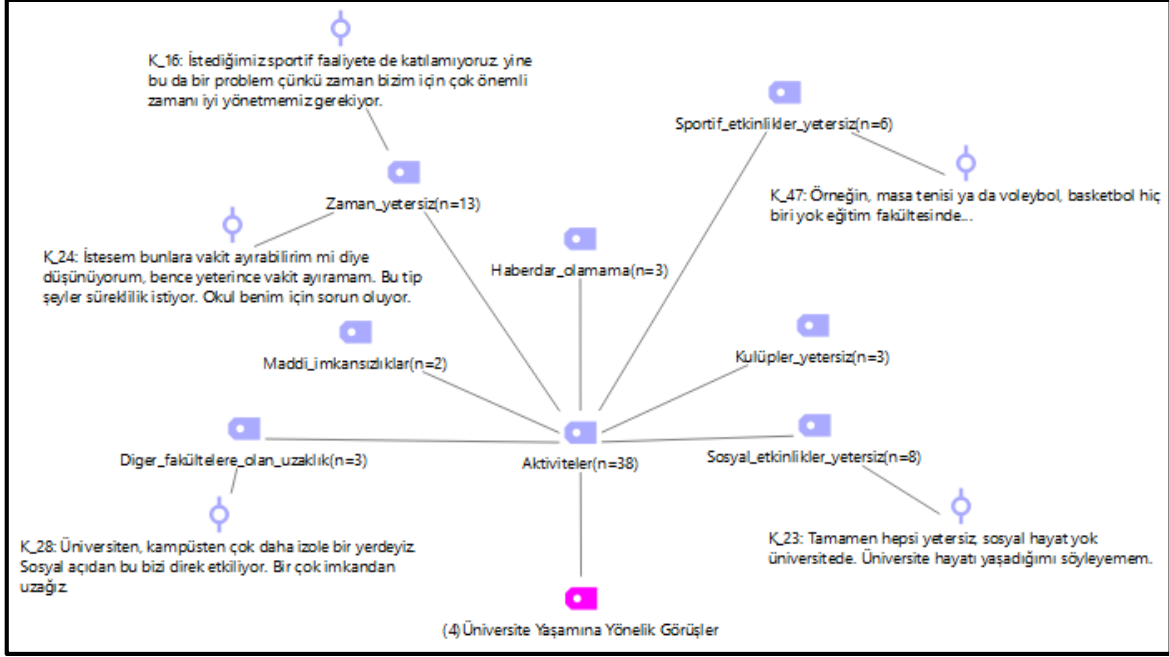

Şekil 7. Öğretimsel problemlere yönelik öğrenci görüşleri

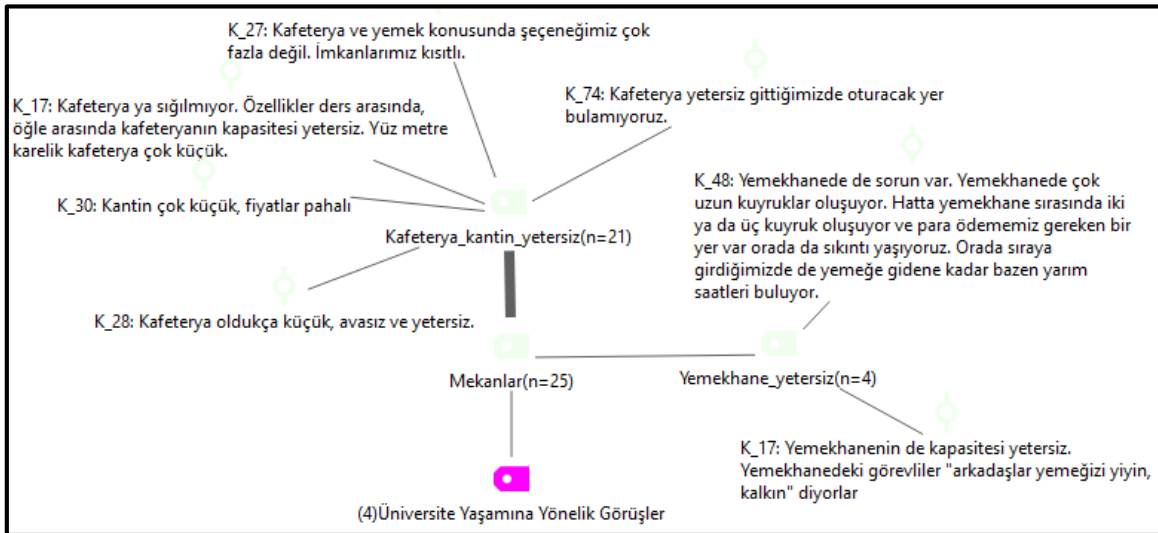
Şekil 7 incelendiğinde derslerin işlenişi kısmında en fazla belirtilen problemin derslerin slayt üzerinden işlenmesi olduğu görülmektedir (n=12/24). İkinci olarak da derslerin ezber ağırlıklı olduğu görüşü belirtilmiştir (n=6/24).

Araştırmanın bir diğer bulgusu üniversite yaşamına yönelik problemler bağlamında ortaya konulmuş ve Şekil 8’de gösterilmiştir. Şekil 8 incelendiğinde üniversite yaşamına yönelik görüşler bağlamında en fazla aktivite konusu belirtilmiştir. Üniversite öğrencilerinin aktivite bağlamında da en fazla yaşadığı problem zaman yetersizliğidir (n=13/38). İkinci olarak en fazla belirtilen problemin sosyal etkinliklerin olduğu görülmektedir (n=8/38).

Şekil 8. Üniversite yaşamına yönelik görüşler

Üniversite yaşamına yönelik görüşler bağlamında ortaya çıkan mekanlar koduna ait bulgular Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9. Üniversite yaşamına yönelik görüşler

Şekil 9 incelendiğinde görüşü alınan öğrenciler mekanlar konusunda en fazla kantin ve kafateryanın yetersizliğine yönelik görüş bildirmişlerdir (n=21/25). İkinci olarak da yemekhanenin yetersizliği belirtilmiştir (n=4/25).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin öğretim sürecine ve üniversite yaşamına ilişkin yaşadıkları problemleri ortaya çıkarmaktır. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin üniversite yaşamı ve eğitsel problemlerine ilişkin görüşleri alınmış ve öğrencilerin yaşadıkları problemler, araç gereç olanağı, mesleğe hazırlama, öğretimsel problemler ve üniversite yaşamına ilişkin problem alanları çerçevesinde incelenmiştir.

İlk olarak öğrencilerin üniversitedeki öğretim sürecine ilişkin memnuniyet düzeyleri incelenmiştir. Öğrencilerin en fazla verdikleri cevap, beş üzerinden üç (n=29) olmuştur. Ardından beş üzerinden dört (n=12) ve beş üzerinden iki (n=8) cevapları verilmiştir. Öğrencilerin bu soruya ortalama bir cevap vermeye çalıştıkları görülmektedir. Şahin, Zoraloğlu ve Şahin Fırat (2011), üniversitedeki öğrencilerin okudukları bölümdeki yaşantılarından memnuniyet durumlarını inceledikleri araştırmada öğrencilerin yaklaşık yarısının memnun oldukları, ikinci olarak da öğrencilerin yaklaşık üçte birinin kararsız kaldıkları sonucuna ulaşmıştır.

Bir diğer araştırma problemi olarak öğrencilerin üniversitedeki araç gereç olanaklarına ilişkin yaşadıkları problemler belirlenmiştir. Bu alt amaç kapsamında öğrenciler araç gereç konusunda en fazla teknolojik donanım (32) konusunda problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ardından en fazla problem yaşanan alanın sırasıyla kütüphane (25), laboratuvar (22) ve derslikler (8) olduğu belirlenmiştir. ODTÜ’nde yapılan bir çalışmada öğrencilerin öğretim teknolojilerinin derslerde daha fazla kullanılmasını beklediklerini ve derslerde öğretim teknolojileri kullanımının eğitim kalitesini arttıracığını ve daha kalıcı öğrenmelerin olacağını ifade etmişlerdir (Çağiltay vd., 2007). Katılımcıların ikinci olarak en fazla problem yaşadıkları konunun kütüphane olduğu ortaya çıkmıştır. Kütüphane, gençlerin çeşitli nedenlerle elde edemediği okuma materyallerini onlara sunma, bütün düzeyler için kitap dermesine ulaşımı sağlama, okuma alışkanlığı sorununun çözümü konusundaki rolü ve kitap okuma için uygun bir yer sağlama açısından önemli bir yere sahiptir (Bınarbaşı, 2006). Bu nedenle üniversitelerdeki kütüphanelerin iyileştirilmesi, önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Öğrencilerin problem yaşadıkları bir diğer konu ise laboratuvar konusudur. Gönül (2002), öğrencilere bilimsel düşünme ve davranma becerileri kazandıran, yapıcı, yaratıcı ve eleştireci düşünme, araştırma ve yorumlama yeteneklerini kazandıran ve geliştiren en etkin öğretim yönteminin laboratuvar yöntemi olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle öğrencilerin gelişimlerinde üzerinde durulması gereken konulardan biri de laboratuvar konusudur. Öğrencilerin araç gereç başlığı altında problem yaşadıkları bir diğer alan ise dersliklerdir. Daha önce yapılan bazı çalışmalarda, bu sonuca paralel olarak üniversite öğrencilerinin derslikler konusunda problem yaşadıkları ve yetersiz buldukları tespit edilmiştir (Pektaş ve Bilge, 2007; Özkan ve Yılmaz, 2010; Kacur ve Atak, 2011; Baştürk, 2015).

Araştırmada teknolojik donanımın yetersizliği temasına bağlı olarak, teknolojik donanımın yetersiz olması (17), internet hizmetinin yetersiz olması (15) ve araştırma olanaklarının yetersiz olmasına (5) ilişkin problemler ortaya çıkmıştır. Yanpar-Yelken, Çelikkaleli ve Çapri (2007), öğretmen adaylarının fakültenin sahip olması gereken özelliklere ilişkin görüşlerini aldıkları araştırmada, öğrencilerin en fazla belirttikleri görüşün yeterli sayıda bilgisayar ve sınırsız internet olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın bir diğer önemli problem alanı ise üniversitede verilen derslerin mesleğe hazırlama durumudur. Şahin, Zoraloğlu ve Şahin Fırat'ın (2011) araştırmasına göre öğrencilerin üniversiteden birinci öncelikle gerçekleştirmesini bekledikleri işlevler arasında ilk sırada “mesleğe hazırlama” bulunmaktadır. Öğrencilerin derslerin mesleğe hazırlama alanında en fazla belirttikleri problem uygulama konusunda yaşadıkları problemlerdir (23). Bu konu içerisinde de uygulama yetersizliği (19) ve pratik için bilgilerin yetersizliği (4) belirtilen problemler olarak belirlenmiştir. Tektaş vd. (2016) yaptıkları araştırmada ulaştıkları sorunlardan biri öğrencilerin staj konusunda okul eğitimini ya da staj gördükleri ortamda bulunma sürelerini yetersiz bulmalarındır. Baştürk'ün (2015), öğretmen adaylarının görüşlerini aldığı çalışmasında, öğrencilerin en çok üzerinde durduğu konu olarak uygulama yetersizliği karşımıza çıkmaktadır.

Mesleğe hazırlama konusundaki problemlere bağlı olarak öğrencilerin problem yaşadıkları konulardan biri dersler konusudur. Dersler temasının alt kodları olarak da sırasıyla mesleğe yönelik derslerin azlığı (6), derslerin teori odaklı olması (3), slayt üzerinden öğretim (3) ve işlenişin yüzeysel olması (2) kodları ortaya çıkmıştır. Gizir'in (2005) araştırmasında da bu sonuçlara paralel olarak üniversite öğrencilerinin derslerle ilgi en fazla problem yaşadıkları konulardan biri mesleğe yönelik olmayan dersler olmuştur. Baştürk'ün (2015) çalışmasında ortaya çıkan durumlardan biri de öğretim elemanlarının dersleri öğretmen adaylarına sunum hazırlatarak anlattırmalarıdır. Yine Baştürk'ün (2015) araştırmasında programdaki derslerle ilgili öğrencilerin en fazla belirttikleri madde, derslerin ağırlıklı olarak teorik olmasıdır.

Araştırmanın bir diğer önemli problem alanı öğrencilerin üniversitede yaşadıkları öğretimsel problemlerdir. Öğretimsel problemler temasının alt kodları olarak da sırasıyla derslerin işleniş (24), kalabalık sınıf ortamı (7), değerlendirme (5) ve öğretmenler (5) kodları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bir yandan kendi kimliklerini oluşturma, üniversite ortamına uyum sağlama gibi duygusal sorunlarla uğraşırken, bir yanda da bir öğrenci olarak akademik alanlarda sorunlar yaşamaktadırlar (Erkan vd., 2012).

Derslerin işleniş konusu, öğrencilerin en fazla problem olarak belirttikleri konudur. Derslerin işleniş temasına bağlı olarak en fazla belirtilen görüş sırasıyla, slayt üzerinden öğretim (12), derslerin ezber ağırlıklı olması (6), derslerin teorikte kalması (4) ve derslerin zorluğu (2) gelmektedir. Turan, Küçük ve Gündoğdu (2013), çalışmalarında bilgisayar ve projeksiyon cihazı gibi araçların öğretim üyelerinin en çok kullandığı bilişim teknolojileri araçları arasında olduğunu tespit etmişlerdir. Pektaş ve Bilge'nin (2007) araştırmasında, öğrencilerin çoğu dersleri anlamadan ezberlemek zorunda kaldıklarını

belirtmişlerdir. Ayrıca Saraçoğlu'nun (1993) çalışmasında da ezbere dayalı öğretimin öğrencilerin en fazla şikâyet ettiği konulardan biri olduğu ortaya çıkmıştır. ODTÜ'nde yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin derslerle ilgili belirttikleri problemlerin başında teorik bilginin fazla olması gelmektedir (Gizir, 2005).

Öğretimsel problemler teması altında ortaya çıkan diğer kodlar da öğretmenler (5) ve değerlendirme (4) alt kodları olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmenler konusunda öğrenciler öğretmenlerin bilgi aktarımları (3) ve tutum ve davranışları (2) konusunda problem yaşadıklarını belirtmişlerdir. Gizir (2005) yaptığı çalışmada, bu sonuçlara paralel olarak akademik alanda öğrencilerin öğretim üyeleri ile ilgili en sık belirttikleri problemlerden biri de öğretme becerisinin yetersizliğidir. Saraçoğlu (1993), öğretmen davranışlarının öğrenciye dersi sevdirci ve çalışmaya isteklendirici etkisinin olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle öğretmenlerin tutum ve davranışları, öğretim ortamı içerisinde üzerinde durulması gereken bir durumdur.

Öğretimsel problemler alanı içerisinde ortaya çıkan bir diğer konu da değerlendirme boyutudur. Değerlendirme konusunda görüş bildiren öğrenciler (4) de sınavların adil olmadığını belirtmişlerdir. Gizir'in (2005) çalışmasında öğrenciler bu görüşe benzer olarak sınav ve değerlendirme konusunda değerlendirmede tutarsızlık olduğunu belirtmişlerdir.

Son olarak çalışmada incelenen bir diğer problem alanı üniversite yaşamına yönelik problemlerdir. Üniversite yaşamına yönelik problemler teması altında da aktiviteler (38) ve mekânlar (25) olmak üzere iki alt kod ortaya çıkmıştır. Saraçoğlu'nun (1993) çalışmasında okul yaşamı en yoğun problemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özkan ve Yılmaz'a (2010) göre üniversite yaşamını sevmeyen öğrenciler üniversiteye uyum sorunu yaşamaktadırlar. Ayrıca imkânlar ve hizmetler konusundaki memnuniyetin üniversite ile özdeşleşme üzerinde de pozitif bir etkisi vardır (Kangal, 2009).

Üniversite yaşamına yönelik problemler alanına bağlı olarak ortaya çıkan problemlerin başında aktiviteler konusundaki problemler gelmektedir. Aktiviteler konusunda ortaya çıkan kodlar sırasıyla zaman yetersizliği (13), sosyal etkinliklerin yetersizliği (8), sportif etkinliklerin yetersizliği (6), kulüplerin yetersizliği (3), etkinliklerden haberdar olamama (3), diğer fakülterlere olan uzaklık (3) ve maddi imkânsızlıktan (2) oluşmaktadır. Derslerin yoğunluğu, öğrencilerin üniversitede düzenlenen aktivitelere katılmak için zaman bulamamalarına neden olabilir. Nitekim daha önce yapılmış olan bazı çalışmaların sonuçları bu durumu desteklemektedir (Gizir, 2005; Yavuzer vd., 2005). Bir diğer problem olarak öne çıkan durum, sosyal aktivitelerin yetersizliğidir. İlgili alanyazında birçok araştırmanın sonucu bu bulguyu destekler niteliktedir (Saraçoğlu, 1993; Özkan ve Yılmaz, 2010; Kacur ve Atak, 2011; Mercan ve Yıldız, 2011; Mahiroğulları, 2016). Sportif aktivitelerle ilgili olarak çıkan sonuca benzer olarak Kacur ve Atak'ın (2011) çalışmasında sosyo-kültürel sorunlar arasında en fazla işaretlenen maddenin okulda spor çalışmalarına yeterince önem verilmemesi maddesidir. Kılıç ve Şener'in (2013) çalışmasında ortaya çıkan sonuçlardan biri de, bu çalışmanın sonuçlarına paralel olarak kulüplerin yetersizliği ve öğrencilerin maddi imkânsızlıktan dolayı aktivitelere katılamamalarıdır.

Üniversite yaşamına yönelik problemler alanına bağlı olarak ortaya çıkan bir diğer problem ise üniversitedeki mekânlar ile ilgili problemlerdir. Bu problem kapsamında kafeterya-kantin yetersizliği (21) ve yemekhane yetersizliği (4) olarak iki kod ortaya çıkmıştır. Kacur ve Atak'ın (2011) çalışmasında kütüphane ve kantin, öğrencilerin hoşnut olmadıkları yerlerden biridir.

Öğrencilerin üniversitelerine dair uyumları ve memnuniyetlerinin artması, onların yaşam doyumları (Gündoğar vd., 2007), üniversitedeki faaliyetlere katılımları ve benlik saygıları (Çinar, 2018), akademik başarıları, yeteneklerin geliştirilmesi ve yeni becerilerin kazanılması, öğrencinin bireysel mutluluğu ve psikolojik sağlığı (Sülek Şanlı, 2015) için önemli bir durumdur. Bu nedenle üniversitelerde öğrencilerin katılabilecekleri sosyal, sportif, kültürel vb. aktiviteler artırılmalı ve öğrencilerin katılımları için gerekli şartlar oluşturulmalıdır. Öğrencilerin mesleklerine daha iyi bir şekilde atılmaları ve yapacakları mesleğe ilgilerinin artması için üniversitelerin laboratuvar, sınıf, kütüphane gibi ortamlarının daha da iyileştirilmesine önem verilmeli, bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Baştürk, S. (2015). Öğretmen Adaylarının Görüşleri Bağlamında Sınıf Öğretmenliği Programı. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2, 34-49.
- Bınarbaşı, F. (2006). *Üniversite öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Büyükoztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, E. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (18. Baskı). Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Çağıltay, K., Yıldırım, S., Aslan, İ., Gök, A., Gürel, G., Karakuş, T., Saltan, F., Uzun, E., Ülgen, E. ve Yıldız, İ. (2007). Öğretim teknolojilerinin üniversitede kullanımına yönelik alışkanlıklar ve beklentiler: Betimleyici bir çalışma. *Akademik Bilişim*, 7.
- Çinar, P. (2018). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygıları, iş ve eğitime yönelik beklentileri ve üniversite yaşamı memnuniyetleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Erkan, S., Özbay, Y., Çankaya, Z. C. ve Terzi, Ş. (2012). Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları problemler ve psikolojik yardım arama gönüllükleri. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 94-107.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Gönül, Z. C. (2006). *Biyoloji öğretiminde laboratuvar kullanımı ve laboratuvar çalışmalarında karşılaşılan problemler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Gündoğar, D., Gül, S. S., Uskun, E., Demirci, S. ve Keçeci, D. (2007). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumunu yordayan etkenlerin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10(1), 14-27.

- Kacur, M. ve Atak, M. (2011). Üniversite öğrencilerinin sorun alanları ve sorunlarla baş etme yolları: Erciyes üniversitesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(31), 273-297.
- Kangal, A. (2009). *Üniversite yaşam kalitesi ölçeğinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve türk üniversite öğrencilerine uyarlanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Kılıç, M. ve Şener, G. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Etkinliklerine Katılımlarındaki Sosyolojik Etkenler ve Yapısal Kısıtlamalar. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 220-227.
- Mahiroğulları, A. (2016). *Üniversite öğrencilerinin rekreatif etkinliklere katılımını etkileyen faktörlerin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, İstanbul.
- Mercan, Ç. S. ve Yıldız, S. (2011). Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Üniversiteye Uyum Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *HAYEF: Journal of Education*, 8(2), 135-154.
- Özgüven, İ. E. (1992). Üniversite öğrencilerinin sorunları ve baş etme yolları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 5-13.
- Özkan, S. ve Yılmaz, E. (2010). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları (Bandırma Örneği). *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 5(13), 153-171.
- Özşaker, M. (2012). Gençlerin serbest zaman aktivitelerine katılmama nedenleri üzerine bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(1), 126-131.
- Pektaş, İ. ve Bilge, A. (2007). Ege Üniversitesi İzmir Atatürk Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Alanlarının Belirlenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 83-98.
- Saraçoğlu, Ş. (1993). *Ondokuz mayıs üniversitesi eğitim fakültesi öğrencilerinin belli başlı problemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Sülek Şanlı, G. (2015). *üniversite öğrencilerinin psikososyal gelişim düzeyinin üniversiteye uyumla ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R. ve Fırat, N. Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin yaşam amaçları, eğitsel hedefleri üniversite öğreniminden beklentileri ve memnuniyet durumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(3), 429-452.
- Tektaş, N., Yayla, A., Sarıkış, A., Polat, Z., Tektaş, M. ve Ceviz, N. Ö. (2016). Ön Lisans Öğrencilerinin Staj Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Marmara Üniversitesi Örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 6, 310-318.

- Turan, Z., K uc uk, S. ve G undođdu, K. (2013). Öğretmen eğitiminde bilişim teknolojilerinin kullanımı: mevcut ve beklenen durum. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Haziran 2013, 4(1), 1-9.*
- Yanpar-Yelken, T.,  elikkaleli,  . ve Çapri, B. (2007). Eğitim fakültesi kalite standartlarının belirlenmesine yönelik  ğretmen adayı görüşleri (Mersin  niversitesi  rneđi). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 191-215.*
- Yavuzer, H., Meřeci, F., Demir,  . ve Sertelin,  . (2005). Günümüz  niversite Gençliğinin Sorunları. *HAYEF: Journal of Education, 2(1), 79-91.*
- Yıldırım, F. (2011). Üniversite gençliği “sosyal adalet” ten ne anlıyor? Sosyal adalet ilkelerinin sosyal adalet algısı üzerindeki etkisi. *Sosyal Politika  alışmaları Dergisi, 25(25), 113-124.*

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is to determine the educational-social problems of students in a large-scale university located in the sought of Turkey. A qualitative case study design was used in the study. The data were collected out of the university through interviews with 49 students from four different faculties. In the interview process, students' volunteering were taken into consideration. The selecting process of the participants, their gender, grades, and faculty information are taken into consideration to create maximum diversity. There were (n=27) female and (n=22) male students participated in the study. Moreover, their demographic information is shown in Table 1.

Table 1. Participants' Demographic Information

Faculty Distribution (f)				
Education	Medicine	Nursing	Engineering	Total
21	10	10	8	49
Participants' Grades				
Grade 1	Grade 2	Grade 3	Grade 4	Grade 5
10	7	9	14	8

To collect data, a semi-structured interview form was prepared and implemented. To validation of the open-ended questions in the form, an expert view was taken into consideration. In the form, there were four open-ended questions as stated below.

- (a) What do you say when you consider the educational facilities provided in the university in terms of equipment and tools (e.g. technology, equipment, laboratory, workshop, classroom, library, internet, research facilities, etc.)? What are your thoughts?
- (b) Do you think the courses, which you take in the university, can support you fully to be expert in your profession? Can you explain your thoughts and the reasons?
- (c) What are the problems you are experiencing related to your formal learning processes in the university?
- (d) What are your problems (social, sportive, activities, clubs, cafeteria, etc.) in the context of university life?

The data collected using a semi-structured interview form which was recorded through a voice recorder and to increase the validation of the data all the interviews were implemented out of the university; in that, the participants may be reluctant to express their views clearly within the university. Moreover, to provide the validity of the analysis direct quotations were used within the figures. Finally, the records were analyzed through the MaxQda software. At the beginning of the content analysis, the codes, which were obtained over four interviews records, by two independent encoders were examined in terms of their percentage of agreement. Also, its independent agreement coefficient was calculated by using Miles and Huberman formulation and it was found as 0,81. This result showed that the reliability of the analysis was suitable.

Findings reveal that the students' satisfaction levels regarding the teaching process in the university were average (3) from a five-point Likert type scale. The maximum number of students' answers was three out of five (n=29) four (n=12) and two (n=8) responses were given respectively. Another result, which is related to the problems experienced by the students about the facilities of the university shows that the most important problem is inadequacy of technological equipment (n=32), and the most problematic areas were library (n=25), laboratory (n=22) and classrooms (n=8), respectively. Moreover, within the theme of inadequacy of technological equipment, the codes titled as hardware inadequacy (n=17), internet connection inadequacy (n=15), insufficient research facility (n=5) have been determined.

On the other hand, the finding related to the function of universities to prepare students for the profession is also essential. In this context, the problems determined as inadequacy of application (e.g. internship, fieldwork, teaching practice, etc. n=19) and inadequacy of knowledge for application (n=4). Moreover, within the courses theme, inadequacy of effective course implementation (n=24), crowded classroom environment (n=7), inadequacy of assessment (5) and inadequacy of instructor (n=5) were determined. Furthermore, when the course implementation was taken into consideration, teaching via PowerPoint slides (n=12), superficial learning-memorizing (6), theoretical course (4), and difficulty of course (2) were determined as sub-codes of inadequacy of courses code.

The last finding is related to university-life problems. Within the context, two different codes such as inadequacy of activities (n=38), and inadequacy of places (n=25) have emerged. Under these codes, lack of time (n=13), inadequacy of social activities (n=8), inadequacy of sports activities (6), inadequacy of social club (3) sub-codes were determined respectively.

All in all, increasing students' adaptation and satisfaction with their universities, their life satisfaction (Gündoğar vd., 2007), their participation in university activities and self-esteem (Çinar, 2018) are the most important factors which affects their academic achievements development of talents and acquiring new skills, and also student's individual happiness and psychological health (Sülek Şanlı, 2015). For this reason, students' participation in the social, sporting, and cultural activities should be increased and necessary conditions for the participation of the students should be established. In order to increase the interest of the students to their profession and to increase their interest in the profession, it should be given importance to further improve the laboratories, classrooms, and libraries of the universities.